

An aerial photograph of a river landscape in Gelderland. The river flows through the center, with a town visible on the right bank. The foreground shows green fields and trees. The sky is blue with some clouds.

Gelderse Maatregelen Stikstof

Nieuwsbrief nummer 2, januari 2021

Gelderse Maatregelen Stikstof

Nieuwsbrief nummer 2, januari 2021

Gelderse Maatregelen Stikstof in het kort

In het programma Gelderse Maatregelen Stikstof (GMS) werkt de provincie samen met partners uit de bouw, industrie, landbouw, mobiliteit, natuur, waterschappen en gemeentelijke regio's aan structurele verlaging van de stikstofneerslag, natuurherstel en verduurzaming van sectoren. In deze nieuwsbrief houden we alle betrokkenen op de hoogte van nieuws en ontwikkelingen.

Goede samenwerking, mooi resultaat

Deze GMS-nieuwsbrief is goed gevuld, want er is sinds onze nieuwsbrief van november alweer veel gebeurd. Op 1 december ontving de provincie zo'n 100 boeren met koffie voor het Huis der Provincie. Zorgen richten zich vooral op Den Haag. Hierin trekken we samen op. We zijn blij met de constructieve samenwerking die we ook vanuit deze sector ervaren.

Goede samenwerking is wat ons bindt. In deze nieuwsbrief staan we stil bij voorbeelden hiervan. We vertellen over onze samenwerking met de sector bouw en industrie, en nemen u mee in de verkenning naar de verduurzaming van de recreatiesector in onze natuurgebieden.

In juni stelden we een verkenning op van maatregelen die we zouden kunnen nemen om het stikstofprobleem aan te pakken. Daarna was de vraag: welke gáán we nemen? We willen dat de stikstofneerslag op natuurgebieden aantoonbaar daalt. Ons Datahuis rekende alle maatregelen door, om te zien wat het effect daarvan is. Hierover leest u meer verderop in deze nieuwsbrief. Maatregelen worden alleen een succes als betrokken sectoren deze steunen, dus ook dit nemen we mee in onze afweging.

Op 15 december 2020 informeerden Gedeputeerde Staten PS over welke maatregelen we nemen. We willen ondermeer gaan werken aan emissieloze stallen. Met het Rijk spraken we af om parallel aan de Gelderse welvaart ook te willen werken aan de Gelderse natuur. De balans hiertussen zorgt ervoor dat we op een duurzame manier kunnen blijven boeren, vervoeren, produceren, recreëren en bouwen in Gelderland. Eerste berekeningen laten zien dat we met elkaar de stikstofneerslag op de Veluwe, in de Achterhoek en Rijntakken kunnen gaan beperken met 10% op basis van de Gelderse emissie. Een prachtig resultaat. 70% van de ruimte die zo ontstaat, komt in een bank voor Gelderse projecten. De rest komt ten goede aan de natuur.

Namens het GMS-team van de provincie bedanken we iedereen voor de fijne samenwerking afgelopen jaar en we gaan elkaar zeker zien in dit nieuwe jaar.

Data voor het beste resultaat

Met onze GMS-maatregelen willen we de stikstofneerslag op kwetsbare natuur zo veel mogelijk terugdringen. Data zijn in dit proces onmisbaar. Linda Klein, verantwoordelijk voor het Gelders Datahuis Stikstof: “Het is heel belangrijk de feiten helder te hebben.”

Klein: “Ruim een jaar geleden kwam stikstof steeds meer in het nieuws. We begonnen met data verzamelen om een beeld te krijgen van welke inzichten ons dat kon geven in dit dossier”. Ondertussen is het Datahuis Stikstof niet meer weg te denken uit GMS.

Er is veel discussie over het stikstofprobleem, landelijk en regionaal. “Het is heel belangrijk de feiten helder te hebben. We spreken veel met de betrokken sectoren; bouw, industrie, landbouw, mobiliteit. Data helpen daarbij. Ze laten objectief zien wat de situatie is en waar we het nu eigenlijk over hebben. Dat maakt het tastbaar, en dat stimuleert dan weer om samen naar oplossingen te zoeken.”

“In Gelderland kijken we heel datagericht. Daarmee lopen we voorop. De maatregelen die we bedenken, zetten we zo in dat ze het beste resultaat voor de natuur en wonen en werken in Gelderland opleveren.” Het team rekent GMS-maatregelen door. “Alle stallen in Gelderland innoveren zodat ze minder stikstof uitstoten, bijvoorbeeld, kost veel tijd en geld. Daarom berekenden we, samen met de betrokken sector, welke stallen we het best kunnen aanpakken om de stikstofneerslag op de natuur zo veel mogelijk te beperken. Stel dat we 10% van de stallen kunnen aanpakken, en we kiezen de stallen met de meeste uitstoot én die het dichtst bij de natuur liggen, dan heb je in verhouding veel meer resultaat. Kortom, we berekenen hoe we met ons geld de stikstofneerslag op kwetsbare natuur zo veel mogelijk kunnen beperken. En maken hierover met de sector vervolgens gezamenlijk afspraken.”

In Gelderland kiezen we dus voor een gebiedsgerichte aanpak. “Volgen we de landelijke aanpak, dan zakken veel stukjes natuur onder de kritische depositiewaarde. Maar veel van die kleinere gebieden zitten er vaak al niet ver boven. En door die aanpak ziet de Veluwe er over een aantal jaar nog hetzelfde uit, terwijl juist daar de kritische depositiewaarde flink wordt overschreden. We winnen het meest als onze maatregelen de neerslag daar beperken.”

Dat betekent dat we kijken naar de totale stikstofneerslag op Natura 2000-gebieden door een bedrijf of andere bron. “Ik vind het de meest eerlijke manier. We kijken heel objectief: hoeveel stikstof stoot een bron uit, en hoeveel daarvan slaat neer op Gelderse natuur? Omdat de Veluwe zo groot is, hebben meer bedrijven daar impact op.”

“We hebben nu de eerste GMS-maatregelen doorerekend en weten dus hoeveel neerslag ze kunnen gaan voorkomen. De volgende stap is berekenen wat dat voor de natuur betekent en voor economische en maatschappelijke activiteiten in Gelderland. De meeste maatregelen lopen in deze fase tot 2025. Op basis daarvan kunnen we bepalen wat eventueel meer nodig is. Straks kunnen we met data ook een vinger aan de pols houden. Waar moeten we bijsturen, maar ook: waar gaat het goed met de natuur en ontstaat weer meer ruimte voor wonen en werken?”

Groene Koers voor Bouw & Infra

Diverse (woning)bouwplannen in onze provincie kunnen op dit moment nog niet doorgaan vanwege het stikstofprobleem. In 2019 heeft het kabinet aangegeven stikstofruimte voor bouw en grote infraprojecten in een landelijke bank te stoppen. Stikstofruimte komt bijvoorbeeld uit de snelheidsverlaging op de rijkswegen. Helaas zit er op dit moment te weinig stikstofruimte in deze bank om alle projecten door te kunnen laten gaan. Dat zien we vooral langs de randen van het Natura 2000-gebied de Veluwe. Samen met onze GMS-partners uit de woningbouw, utiliteitsbouw, wegenbouw en groeninfra vragen we hiervoor aandacht bij het Rijk. Met de Miljoenennota op Prinsjesdag is extra geld vrij gemaakt door het Rijk om tot een oplossing te komen.

Versneld naar zero emissie

Ondertussen zitten we in Gelderland niet stil. De GMS-bouwpartners zien dat zij een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de oplossing voor het stikstofprobleem in Gelderland. En om daarmee te zorgen voor meer ruimte voor bouwen in Gelderland. Johran Willegers van Bouwend Nederland Regio Oost en lid van het GMS-team: “We hebben als sector ‘De Groene Koers voor Bouw & Infra’ opgesteld. Het doel van deze koers is om samen met (keten)partners de overgang naar zero emissie van mobiele werktuigen en (bouw)materieel te versnellen. Om zo de emissiereductie uit het Klimaatakkoord in 2030 aantoonbaar te behalen, en zo mogelijk zelfs eerder. Hiermee kunnen we ook stikstof beperken. We zien kansen dit versneld te doen en dragen hier in Gelderland concreet aan bij. Dit doen we bijvoorbeeld door te kijken hoe opdrachtnemers en opdrachtgever elkaar beter in aanbestedingen kunnen vinden, zodat er uitdagende en realistische innovaties in projecten worden toegepast. Dat is goed voor bouwen in Gelderland.”

Vrijwillige bedrijfsbeëindiging voor Gelderse kalverboeren

In de vorige nieuwsbrief berichtten we over onze regeling voor vrijwillige bedrijfsbeëindiging. Gelderse kalverboeren die geen toekomst voor hun bedrijf meer zien, konden zich aanmelden tot 1 december 2020. Zo dragen we bij aan verduurzaming van de sector en minder stikstofneerslag op kwetsbare natuur. Hiervoor trekken we € 20 miljoen uit. 114 ondernemers hebben zich aangemeld. We beoordelen deze aanvragen zorgvuldig. Bedrijven komen in aanmerking als ze minimaal de drempelwaarden aan stikstofbelasting veroorzaken.

Rangschikking

We willen de stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden zo veel mogelijk beperken. Daarom kopen we bedrijven op volgorde van totale stikstofbelasting. Deze rangschikking maken we uiterlijk maart 2021 bekend aan de ondernemers. Het budget van de regeling is waarschijnlijk niet voldoende om alle bedrijven te kopen. We benaderen als eerste de bedrijven met de hoogste stikstofbelasting voor taxatie.

Beoordeling

Alle ondernemers die zich hebben aangemeld krijgen een persoonlijke brief met de vervolgstappen. Ook gaat elke ondernemer in gesprek met een van onze rentmeesters. Ze bespreken de vervolgstappen, wensen en mogelijk maatwerk. Ook beoordeelt de rentmeester de gegevens die nodig zijn om de gemiddelde stikstofneerslag en totale stikstofbelasting te beoordelen. Na het gesprek voeren we een databerekening uit om de totale stikstofbelasting vast te stellen. Gesprekken zijn vertrouwelijk. Privacy is erg belangrijk, dus we gaan gestructureerd en zorgvuldig met de verkoopzaken om.

Winnaars subsidie

Verduurzaming productielocaties

14 bedrijven krijgen subsidie om hun productielocatie te verduurzamen. Met de regeling Verduurzaming productielocaties Schoon en Circulair daagden we ondernemers met de grootste grondstoffenstromen in de sectoren bouw, agrofood, industrie en afval uit milieuvriendelijker te produceren. Met minder grondstoffen en uitstoot van stikstof en CO₂. Provinciale Staten stelden € 1 miljoen beschikbaar als onderdeel van de Gelderse Maatregelen Stikstof. Winnaars krijgen een subsidie van maximaal € 200.000. Een onafhankelijke jury beoordeelde de 36 aanvragen.

Van duurzame kozijnen tot minder weggegooide bakproducten

Een van de winnaars is Leadax Wapenveld. Het bedrijf produceert duurzame loodvervangers, gemaakt van afval. Grondstof is gerecyclede PolyVinylButyral (PVB), de folie uit veiligheidsglas zoals autoruiten. Het bedrijf gaat hiervan ook duurzame dakbedekking maken en onderzoekt hoe het in het productieproces de uitstoot van stikstof kan verminderen.

Timmerfabriek Neede B.V. (Tifa Neede) ontwikkelt onder meer een circulair en slim kozijn dat makkelijk te demonteren is; het glas is niet gekit. Met sensoren meten ze de staat van het hout om onderhoud te voorspellen en vervanging uit te stellen. Van oude kozijnen maken ze nieuwe, en ze planten productiebossen. Het familiebedrijf Fuite uit Apeldoorn gaat het productieproces vergaand digitaliseren. Zo kunnen ze het proces nauwkeurig plannen, en bespaart het bedrijf op grondstoffen en CO₂. En vooral worden veel minder bakproducten weggegooid.

Interface in Scherpenzeel gaat tapijttegels produceren zonder betumen en CO₂-uitstoot. Ze gebruiken bioplastics. Ook gaan ze CO₂-neutraal tapijt maken dat koolstof kan vasthouden. Lagemaat in Heerde was een sloopbedrijf. Nu is het bedrijf ontwikkelaar van hergebruikte gebouwen. Ze gaan de Zoutloods bouwen, een duurzame productielocatie voor secundaire bouwmaterialen. Dit wordt ook een kenniscentrum waar bedrijven, kennisinstellingen en anderen samenwerken aan duurzame bouw.

De projecten leveren milieuvriendelijke producten op, en laten andere bedrijven zien wat mogelijk is. Het stikstofvraagstuk maakt op die manier dat we ook (sneller) aan andere ambities werken, zoals circulaire bouw en een slimme, schone industrie.

Onderzoek naar verduurzaming vakantieparken

Samen met het programma Vitale Vakantieparken onderzoeken we hoe vakantieparken kunnen verduurzamen.

Gelderland heeft bijna 500 parken, met in totaal zo'n 6.000 tot 7.000 hectare grond en 30.000 objecten (huisjes, chalets, stacaravans). We onderzoeken hoe we vakantieparken kunnen helpen te verduurzamen, Want naast wonen, industrie, landbouw en mobiliteit is duurzaam recreëren midden in de kwetsbare natuur ook belangrijk.

Samenwerking verbeteren

De QuickScan helpt vitale vakantieparken bij de samenwerking met andere partijen. Recreatieondernemers op de Veluwe geven aan dat ze de noodzaak zien om samen te verduurzamen. Dit vraagt een duidelijke koers voor de vele eigenaren van de vakantiehuisjes, chalets en stacaravans.

Vitale Vakantieparken

In het programma Vitale Vakantieparken werkt de provincie samen met gemeenten op de Veluwe en organisaties op het gebied van natuur en recreatie. Als vakantieparken verduurzamen, draagt dit bij aan de energietransitie en klimaatadaptatie. Dit kan bijvoorbeeld door objecten gasloos te verwarmen. Ook kijken we naar thema's als natuur, biodiversiteit en circulariteit.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een initiatief van provincie Gelderland. U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u betrokken bent bij of geïnteresseerd bent in het programma Gelderse Maatregelen Stikstof. Heeft u vragen of opmerkingen, of wenst u zich aan- of af te melden voor de nieuwsbrief? Stuur dan een mail naar provincieloket@gelderland.nl of bel naar 026 359 99 99

Provincie Gelderland
Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 GX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl